

Näkökulmia monialaiseen työkyvyn tukeen

Pirkanmaan työkykyhanke
26.10.2022

Sosiaalityöntekijä työkyvyn tukena

Sosiaalityöntekijä Pauliina Pirkkanen

Sosiaalityön ja -ohjauksen näkökulma työkyvyn tukemiseen

- työkäisen asiakkaan tilanteen tarkastelu, selvittäminen, pohtiminen asiakkaan työelämään suuntaamisen näkökulmasta
 - mihin tarvitaan muutosta ja tukea, jotta työelämään osallistuminen olisi mahdollista?
- muutoksen ja motivoitumisen tukeminen
- työ- ja toimintakyvyn kartoitus sosiaalityön näkökulmasta
 - sosiaaliseen toimintakykyyn ja elämäntilanteeseen liittyvät asiat sekä sosiaaliturvaan liittyvät asiat
- asioiden selvittämistä osana työkyvyn tukemisen prosessia
- sosiaalityö/-ohjaus on välillä myös asiakkaan elämäntilanteen sanoittamista ja järjestelmän reunaehtojen hahmottamista

Sosiaalihuollon palvelut

- Ohjaus ja neuvonta:
 - Mitä palveluita on? Mikä on asiakkaan tilanteessa mahdollista? Miten palvelua tai etuutta haetaan?
 - Palvelut: sosiaalipalvelut, kuntoutuspalvelut, kunnan palvelut; velka-asioiden selvittäminen
 - Etuudet: (työttömyys, sairaus, kuntoutus) etenkin muutostilanteiden huomiointi, etuudelta toiselle siirtyminen
 - Asiakkaan asioiden ajoa ja yksilöllistä tukea
- Palvelutarpeenarvio

- Sosiaalihuollon työllistymistä tukevat palvelut:
 - Sosiaalinen kuntoutus (sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen)
 - Kuntouttava työtoiminta (liikkeelle lähteminen työelämän suuntaan; mahdollisuus saada arviota työ- ja toimintakyvystä käytännön toiminnan kautta; palaute palvelusta)
 - tärkeää jatkosuunnitelmien tueksi
 - Sosiaalityöntekijän rooli: tarvittavat sosiaalihuollon päätökset, verkostotyö (työllisyyspalvelut, palveluntuottajat, työkyvyn tuen tiimi), asiakkaan kuntoutumisprosessin tukeminen, siirtymävaiheiden tukeminen
- Muut sosiaalihuollon palvelut, vammaispalvelut
- Verkostoyhteistyö

Terveydenhoitaja työkyvyn tukena

Terveydenhoitaja Minna Herttuainen

Terveydenhoitaja ja työkyvyn tuen keinot

- Alkukartoituksessa asiakkaan kokonaistilanteen jäsentäminen sekä tarpeiden tunnistaminen
- Työelämäosallisuuteen tähtäävien ratkaisujen pohdinta yhdessä asiakkaan ja tiimin kanssa
- Terveydentilan selvittely ja ohjaus pitkäaikaissairauksien seurantaan
- Omahoitoon ohjaus esim. Omaolon hyvinvointivalmennukset
- Elintapaohjaus esim. painonhallinta, ravinto, uni, liikunta
- Motivoiva haastattelu, voimavarojen vahvistaminen
- Verkostoyhteistyö
- Asiakasvastaavana toimiminen

Kuntoutusohjaaja työkyvyn tukena

Kuntoutusohjaaja Maija Vällilä

Kuntoutusohjaajan näkökulma: Työkyvyn tuen keinot

- Alkukartoituksessa asiakkaan kokonaistilanteen jäsentäminen ja tarpeiden tunnistaminen
- Vaihtoehtojen selkeyttäminen asiakkaalle esim. ammatillinen- ja lääkinnällinen kuntoutus
- Palveluohjauksellinen työote, neuvonta ja yhteydenotot yhdessä asiakkaan kanssa
- Verkostotyön koollekutsuja, yhteistyö eri organisaatioihin esim. työllisyyspalvelut
- Apua hakemusten täyttämiseen
- Asiakasvastaavana toimiminen, suunniteltujen toimien etenemisen varmistaminen yhdessä asiakkaan kanssa

Fysioterapeutti työkyvyn tukena

Fysioterapeutti Markus Rintala

Fysioterapeutin näkökulma työkyvyn tukemiseen 1/2

- Fyysiset työ- ja toimintakyvyn kartoitukset
- Tarvittaessa myös työ- ja toimintakykytestit
- Arvioinnit kuntoutustarpeesta-/mahdollisuuksista moniammatillisen tiimin sekä yhteistyötahojen kanssa
- Arvioinnit työkyvyn kannalta tarvittavista apuvälineistä
- Motivoiva haastattelu, voimavara näkökulma

Fysioterapeutin näkökulma 2/2

Tukikäynnit:

- Terveyttä ja toimintakykyä edistävää ohjausta ja neuvontaa
- Tarpeen mukaisesti asiakkaan kanssa yhdessä toteutetaan terapeutin harjoittelun interventiota sekä kontrolloidaan toteutusta / muutosta / hyötyä tukikäynneillä
- Ohjataan tarvittaessa kuntoutuksen jatkoa perusterveydenhuoltoon, 3. sektorin ryhmiin tai yksityisille palvelun tuottajille
- Tavoitellaan itseharjoittelun vahvistamista
- Keskeistä motivointi, kannustus ja asiakkaan tukeminen eteenpäin

Kokemuksena hankkeesta: psyko-fyysis-sosiaalisen kokonaisuuden huomioiminen ja tarvittavien tukien järjestäminen on merkityksellistä työkyvyn parantamiseksi ja sen ylläpitämiseksi

Lääkäri työkyvyn tukena

Lääkärit

Tarja Salminen, tth evl

Johanna Kankaristo, tth evl

Työkyvyn tuen näkökulma lääkärin työssä

Ratkaisukeskeisyys: Työhön paluun ja toivon näkökulma

Monialaisuus:

- Työryhmän konsultointi
- Yhteinen suunnitelma asiakkaan kanssa
- Yhteistyön mahdollistaminen

Tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus:

- Selkeä realistinen etenevä tavoite
- Matkan varrella arvioidaan suunnitelman toteutumista ja tarvittaessa muutetaan suunnitelmaa

Miten lääkäri voi tukea työkykyä?

- Kysy työkyvystä
- Hyödynnä esitietojen keräämisessä moniammatillista tiimiä ja/tai kuntouttavan työtoiminnan palautteita tai työllisyyspalvelun mahdollista saatetta
- Tutustu asiakkaan aiempaan sairaus-, kuntoutus-, koulutus- ja työhistoriaan – pyri saamaan riittävä kokonaiskuva
- Selvitä miksi asiakkaan työelämäyhteys on katkennut tai ei ole koskaan päässyt alkamaan
- Arvioi, onko asiakas tutkittu, hoidettu ja kuntoutettu riittävän hyvin ja onko diagnoosit kirjattu oikein

Miten lääkäri voi tukea työkykyä?

- Tekee tarvittavat lausunnot työkyvystä: vapaamuotoinen lausunto esim. työllisyyspalvelua varten, B-lausunto Kelaa, vakuutusyhtiötä tai työeläkeyhtiötä varten
- Osallistuu mahdollisuuksien mukaan verkostoyhteistyöhön
- Osallistuu aktiivisesti kuntoutuksen suunnitteluun ja huomioi siinä myös työkyvyn tukemisen
- Ohjaa tarvittaessa ammatilliseen kuntoutusselvitykseen, lääkinnälliseen ja ammatilliseen kuntoutukseen
- Tutustuu palautteeseen ja ohjaa asiakkaan kuntoutumisen polulla eteenpäin

**Aina
sairauspäiväraha
ei ole
kokonaisuuden
kannalta paras
vaihtoehto**

Pitkäaikaistyöttömällä
sairauspäiväraha on yleensä saman suuruinen
kuin työmarkkinatuki

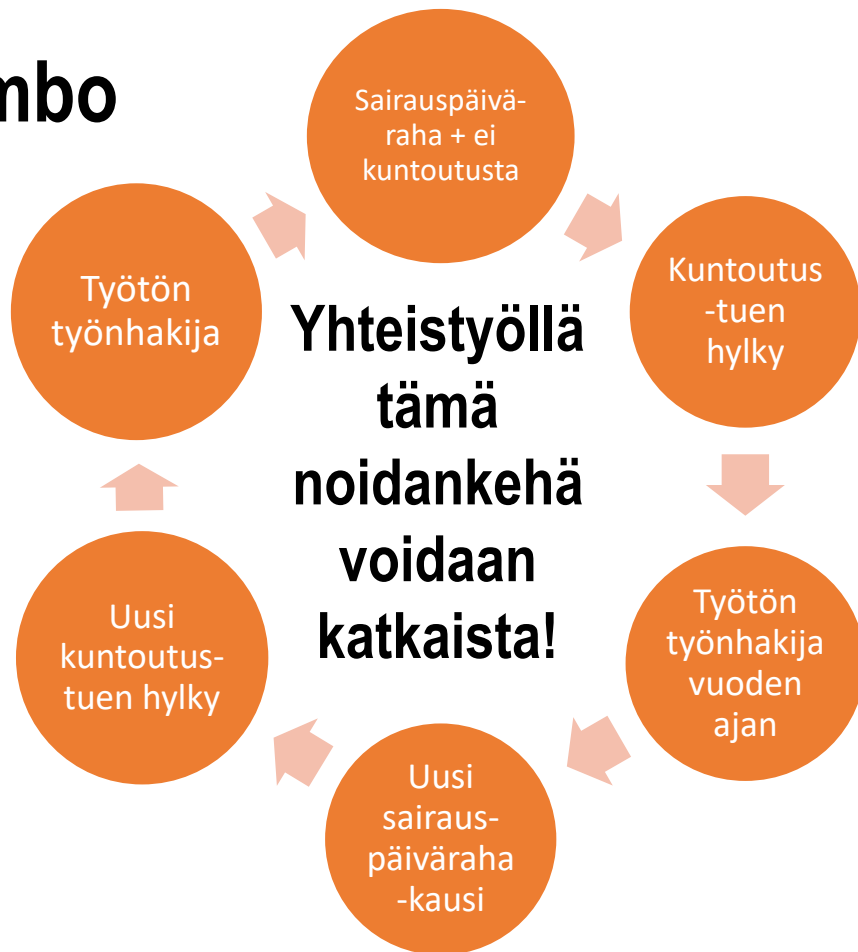
Hyödyt

- Mahdollistaa asianmukaisen hoidon ja kuntoutukset
- Työttömällä on myös oikeus sairauspäivärahaan
- Asiakas on oikealla etuudella järjestelmän näkökulmasta
- Työttömän ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha säästyy

Haitat

- Voi muodostaa noidankehän, jossa kuntoutuksen sijaan keskitytään työkyvyttömyyden todisteluun
- Ei ole oikeutta osallistua kuntouttavaan työtoimintaan
- Ei tue pystyvyyden tunnetta, saattaa passivoida ja nostaa kynnystä palata työelämään
- Saattaa estää oikean hoidon ja kuntoutuksen, kun seuranta ei toteudu asianmukaisesti
- Jäljellä oleva työkyky jää arvioimatta
- Etuuksilta toisille siirtyminen saattaa aiheuttaa katkoksia toimeentuloon
- Vahvistaa sairaan ja työelämään sopimattoman roolia

Sairauslomalinbo

Tutki ja hoida sairaudet aktiivisesti, mutta huolehdi, että kuntoutus etenee

➤ Tue asiakkaan pystyvyyden tunnetta

Psykiatrinen sairaanhoitaja työkyvyn tukena

Psykiatrinen sairaanhoitaja Anna Vuorinen

Näkökulmana psyykkinen työkyvyn tuki

- Voimavarakeskeisyys
- Kuulluksi tuleminen
- Vahvistaminen – toivo
- Ymmärrys menneestä ja fokus nykyhetkessä
- Näkökulmana työkyky, psyykkiset oireet osana sitä
- Työkyvyn arvion osalta psyykkinen kartoitus
- Hoitoon ohjaukset

- **Tukijaksot:**

- Työelämän kriisityöskentely asiakkaiden kanssa (esim. irtisanoutumisen uhka, työttömyys jne.)
- Työelämään paluun psyykkisten esteiden purkamisen tukena sekä voimavara- ja ratkaisukeskeinen työskentely
- Muutos-työskentely
- Kelan kuntoutuspsykoterapiaa edeltävät hoitajakset tai hoitajaksoa odottavien asiakkaiden tuki
- Kehityksellisen häiriö epäilyn alkukartoitukset
- Itsehoidollisuuden vahvistaminen

Kokemuksia hankkeen pohjalta

- Konsultaatiot tiimissä olleet merkittäviä: lisäymmärryksen tuominen ammattilaisten tietoisuuteen
- Kohdattu paljon asiakkaita jotka eivät ole minkään palvelun kohderyhmää, mutta hyötäneet psyykkisestä työkyvyn tuesta
- Hankkeessa psyykkistä työkyvyn tukea on saanut n. 50% tuen palvelussa mukana olleista asiakkaista

Kela työkyvyn tukena

Projektityöntekijä Elli Penttinen

Mitä Kela voi tarjota kumppaniyhteistyölle

- Kela haluaa osallistua yhteisten asiakkaiden palvelukokonaisuuden ja kumppanien välisten toimintamallien rakentamiseen
 - Tarjoamme kokonaisvaltaista Kela-palvelua yhteisen asiakkaan asioissa. Osatyökykyisellä asiakkaalla on usein elämässä monia haasteita, toimeentulo tulee usein Kelasta ja Kela tarjoaa myös toimintakyvyn tukea
 - Kela tulee osaksi moniammatillista tiimiä, esim. osallistumalla yhteisen asiakassuunnitelman suunnitteluun ja toteuttamiseen
 - Selvitämme asiakkaalle oikea-aikaiset palvelut ja etuudet kokonaisvaltaisesti, kuntoutuskärjellä

Yhteenveto

Pirkanmaan työkykyhanke

Yhteenveto

Jokainen meistä pystyy omalla paikallaan tukemaan asiakkaan työkykyä

- **Kysy** työkyvystä
- **Kuuntele** ja tee kokonaistilanteen arvio, muista ratkaisukeskeisyys ja toivon ylläpitäminen
- **Keskustele** asiakkaan ja verkoston kanssa
- **Tee** (verkoston yhteinen) asiakkaan oma konkreettinen **suunnitelma**
- **Tue ja seuraa** asiakasta ja arvioi tilanne uudelleen
- Tarvittaessa **muuta suunnitelmaa**

Kiitos!

Pirkanmaan työkykyhanke

Lisätietoa Pirkanmaan työkykyhankkeesta:

www.tampere.fi/organisaatio/pirkanmaan-tyokykyhanke-2020-2022